

Dictamen en relació amb la consulta plantejada per un centre sanitari en relació amb l'accés a dades contingudes a les històries clíniques dels pacients per part de les Forces i Cossos de Seguretat

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades una consulta d'un centre sanitari, en què es sol·licita el parer de l'Autoritat en relació amb l'accés per part de les Forces i Cossos de Seguretat (FFCCS) a dades de pacients contingudes en les històries clíniques, tenint en compte que en ocasions exerceixen funcions de policia judicial, i en altres ocasions no ostenten aquesta condició.

En atenció a les previsions de la normativa aplicable, en concret, de la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (LOPD) i la Llei 16/2002, de 14 de novembre, d'autonomia del pacient, de la consulta es desprèn que el centre sanitari interpreta que caldria cedir dades de la història clínica a sol·licitud de les FFCCS quan actuen com a policia judicial, mentre que, en qualsevol altre cas, caldria denegar la sol·licitud.

Analitzada la petició, vista la normativa vigent aplicable i l'informe de l'Assessoria Jurídica, es dictamina el següent.

I

(...)

II

La consulta planteja la possibilitat de cedir dades a les FFCCS, a petició d'aquestes, en dos supòsits diferenciats, això és, en funció que aquestes actuïn com a policia judicial o que actuïn sense ostentar aquesta condició. A la consulta s'exposa que a fi de contestar les peticions que es formulen al centre sanitari, aquest té en compte les previsions de l'article 22 de l'LOPD, en relació amb el tractament de dades amb finalitats judicials, així com les previsions de l'article 16 de la Llei 41/2002, citada, en relació amb l'accés a la història clínica amb finalitats judicials.

En concret, l'article 22.2 de l'LOPD disposa el següent:

*"2. La recollida i el tractament per a **finalitats policials** de dades de caràcter personal per les Forces i els Cossos de Seguretat **sense el consentiment** de les persones afectades estan limitats a aquells supòsits i aquelles categories de dades que siguin necessaris per a la **prevenció d'un perill real per a la seguretat pública o per a la repressió d'infraccions penals**, i han de ser emmagatzemades en fitxers específics establerts a aquest efecte, que s'han de classificar per categories en funció del grau de fiabilitat."*

La consulta afegeix que l'article 16.3 de la Llei 41/2002, bàsica, d'autonomia del pacient, preveu el següent:

*"El acceso a la historia clínica con **fines judiciales**, epidemiológicos, de salud pública, de investigación o de docencia, se rige por lo dispuesto en la Ley Orgánica 15/1999, de 13 de diciembre, de Protección de Datos de Carácter Personal, y en la Ley 14/1986, de 25 de abril, General de Sanidad, y demás normas de aplicación en cada caso. El acceso a la*

historia clínica con estos fines obliga a preservar los datos de identificación personal del paciente, separados de los de carácter clínico-asistencial, de manera que, como regla general, quede asegurado el anonimato, salvo que el propio paciente haya dado su consentimiento para no separarlos.

*Se exceptúan los supuestos de **investigación de la autoridad judicial** en los que se considere imprescindible la unificación de los datos identificativos con los clínico-asistenciales, en los cuales **se estará a lo que dispongan los jueces y tribunales** en el proceso correspondiente. El acceso a los datos y documentos de la historia clínica queda limitado estrictamente a los fines específicos de cada caso.”*

En atenció a les previsions de l'article 22 de l'LOPD i de l'article 16.3 de la Llei 41/2002, el centre sanitari interpreta que només cabria cedir dades de la història clínica a les FFCCS quan actuen “en condició de policia judicial”, mentre que, si no actuen com a policia judicial, no s'ha de cedir cap mena de dada personal, ja que la Llei 41/2002 permet l'accés a la història clínica per part de l'autoritat judicial, però no estableix res en relació amb les FFCCS.

Per tot això, el centre sanitari considera que es poden donar dues situacions:

a) Es rep una petició d'accés a dades de la història clínica per part de les FFCCS que actuen en condició de policia judicial. En aquest cas, considera el centre sanitari que formula la consulta, caldria procedir a la cessió de les dades.

b) Es rep una petició d'accés a dades de la història clínica per part de les FFCCS, que no actuen com a policia judicial. En aquest cas, el centre sanitari considera que no procedeix cedir cap mena de dada personal, ja que la Llei 41/2002 permet l'accés a la història clínica per part de l'autoritat judicial, però no estableix res en relació amb les FFCCS.

El centre sanitari sol·licita el parer de l'Autoritat respecte aquesta interpretació sobre l'accés a dades de la història clínica per part de les FFCCS, en els supòsits explicats.

III

Situada la consulta en aquests termes, cal partir de la base que qualsevol comunicació de dades personals per part del centre sanitari a les FFCCS, constitueix una cessió de dades (article 3.i) LOPD), que haurà de produir-se en els termes previstos a l'article 11 de l'LOPD, segons el qual:

“1. Les dades de caràcter personal objecte del tractament només poden ser comunicades a un tercer per al compliment de finalitats directament relacionades amb les funcions legítimes del cedent i del cessionari amb el consentiment previ de l'interessat.

2. El consentiment que exigeix l'apartat anterior no és necessari:

a) Quan la cessió està autoritzada en una llei. (...).”

Cal tenir en compte que la cessió d'informació continguda en la història clínica d'una persona física, titular d'aquesta informació (article 3.e) LOPD), pot comportar la cessió de dades de salut (article 5.1.g) del Reial Decret 1720/2007, de 21 de desembre, de desenvolupament de la Llei Orgànica -RLOPD-), les quals són mereixedores d'una especial protecció en la normativa. Concretament, segons disposa l'article 7.3 de l'LOPD, les dades de caràcter personal que facin referència a l'origen racial, a la salut i a la vida sexual només poden ser recollides, tractades i cedides quan, per raons

d'interès general, així ho disposi una llei o l'afectat hi consenti expressament. La cessió de les dades de salut requereix, doncs, del consentiment exprés dels afectats (article 3.e) LOPD), a manca de la corresponent habilitació legal.

Partint de la premissa que, en el supòsit plantejat, no concorre, en principi, el consentiment exprés dels titulars de les dades, cal examinar el marc legal aplicable, als efectes de situar les possibles habilitacions legals per a la cessió.

L'article 164.5 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (EAC) disposa que la policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra té com a àmbit d'actuació el conjunt del territori de Catalunya i exerceix totes les funcions pròpies d'un cos de policia, en els àmbits de la seguretat ciutadana i l'ordre públic, de la policia administrativa, i de la policia judicial i la investigació criminal, incloent-hi les diverses formes de crim organitzat i terrorisme, en els termes que estableixin les lleis.

Així mateix, la Llei 4/2003, de 7 d'abril, d'ordenació del sistema de seguretat pública de Catalunya (LSPC), disposa que són funcions pròpies de la policia de la Generalitat-mossos d'esquadra la protecció de les autoritats de la Generalitat i la vigilància i la custòdia dels edificis, instal·lacions i dependències propis, les de policia de seguretat ciutadana i l'ordre públic, les de policia administrativa i les que li corresponen com a policia judicial (article 28.2 LSPC).

Segons l'article 28.3 de la mateixa LSPC, també les policies locals exerceixen funcions de protecció de les autoritats de la corporació local i la vigilància i la custòdia dels edificis, les instal·lacions i les dependències de la mateixa corporació, de policia de trànsit urbà, de policia administrativa en l'àmbit de les competències municipals, de col·laboració en les funcions de policia de seguretat ciutadana i ordre públic, de policia comunitària, i de policia judicial, especialment amb relació al trànsit (article 28.3.f) LSPC).

L'article 11 de la Llei 16/1991, de 10 de juliol, de les policies locals, enumera les funcions que corresponen a la policia local en llur àmbit d'actuació, entre d'altres, les de policia judicial, així com les relatives a actuacions relacionades amb diligències de prevenció i actuacions destinades a evitar la comissió d'actes delictuosos. L'article 12 de la mateixa llei disposa que la policia local pot fer funcions de policia judicial, en els termes concretats en el citat article.

En definitiva, i sens perjudici de les funcions que puguin correspondre a d'altres FFCCS d'àmbit estatal, és clar que els cossos policials que actuen en l'àmbit de Catalunya (mossos d'esquadra i policies locals), tenen atribuït l'exercici de funcions de diversa naturalesa, entre d'altres, funcions de policia judicial.

Pel que fa a la Policia Judicial, l'article 126 de la Constitució espanyola disposa que aquesta depèn dels Jutges, dels Tribunals i del Ministeri Fiscal en les seves funcions d'indagació del delicte i de descobriment i assegurament del delinqüent, en els termes que la llei estableixi.

L'article 547 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial (LOPJ), disposa que:

“La función de la Policía Judicial comprende el auxilio a los juzgados y tribunales y al Ministerio Fiscal en la averiguación de los delitos y en el descubrimiento y aseguramiento de los delincuentes. Esta función competirá, cuando fueren requeridos para prestarla, a todos los miembros de las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad, tanto si dependen del

Gobierno central como de las Comunidades Autónomas o de los entes locales, dentro del ámbito de sus respectivas competencias.”

L'article 549.1 de la LOPJ concreta, en els següents termes, les funcions de les unitats de Policia Judicial:

- a) La averiguación acerca de los responsables y circunstancias de los hechos delictivos y la detención de los primeros, dando cuenta seguidamente a la autoridad judicial y fiscal, conforme a lo dispuesto en las leyes.*
- b) El auxilio a la autoridad judicial y fiscal en cuantas actuaciones deba realizar fuera de su sede y requieran la presencia policial.*
- c) La realización material de las actuaciones que exijan el ejercicio de la coerción y ordenare la autoridad judicial o fiscal.*
- d) La garantía del cumplimiento de las órdenes y resoluciones de la autoridad judicial o fiscal.*
- e) Cualesquiera otras de la misma naturaleza en que sea necesaria su cooperación o auxilio y lo ordenare la autoridad judicial o fiscal.”*

L'article 282 de la Llei d'Enjudiciament Criminal (LECRIM) disposa que:

“La Policía judicial tiene por objeto, y será obligación de todos los que la componen, averiguar los delitos públicos que se cometieren en su territorio o demarcación; practicar, según sus atribuciones, las diligencias necesarias para comprobarlos y descubrir a los delincuentes, y recoger todos los efectos, instrumentos o pruebas del delito de cuya desaparición hubiere peligro, poniéndolos a disposición de la Autoridad judicial.”

Finalment, segons el Reial decret 769/1987, de 19 de juny, de regulació de la policia judicial (RDPJ), les funcions generals de policia judicial corresponen a tots els membres de les FFCCS, en la mesura que han de prestar la col·laboració requerida per l'autoritat judicial o el Ministeri Fiscal en actuacions encaminades a esbrinar delictes o descobrir o assegurar delinqüents, amb subjecció estricta a l'àmbit de les seves competències respectives (article 1). S'afegeix que els membres de les FFCCS desenvolupen la funció de policia judicial a requeriment de l'autoritat judicial, del Ministeri Fiscal o dels seus superiors policials, o per iniciativa pròpia a través d'aquests últims, en els termes que preveuen els articles següents del RDPJ (article 2 del RDPJ).

L'article 4 del RDPJ, disposa que tots els components de les FFCCS, sigui quina en sigui la naturalesa i dependència, han de practicar per iniciativa pròpia i segons les atribucions respectives, les primeres diligències de prevenció i assegurament així que tinguin notícia de la perpetració del fet presumptament delictiu, i han d'ocupar i custodiar els objectes que provinguin del delictes o estiguin relacionats amb la seva execució, i s'afegeix que n'han de donar compte a l'autoritat judicial o fiscal, directament o a través de les unitats orgàniques de la policia judicial.

IV

Com apunta la consulta, l'article 16.3 de la Llei 41/2002, limita l'accés a dades de la història clínica sense anonimitzar a *“finalitats judicials”*, vinculant aquestes finalitats i, en definitiva, la cessió de les dades, als *“supòsits d'investigació de l'autoritat judicial”*.

D'entrada, als efectes de l'article 11 de l'LOPD, caldria considerar que l'article 16.3 de la Llei 41/2002 suposa una habilitació legal suficient per a comunicar dades de la història clínica a les FFCCS quan aquestes, en l'exercici de les funcions de policia

judicial, acompanyen la seva sol·licitud d'un requeriment de l'autoritat judicial o del Ministeri Fiscal.

Ara bé, segons la normativa citada (LOPJ i RDPJ), la policia judicial pot practicar diligències relacionades amb fets presumptament delictius, sense que es disposi, en un primer moment, d'un requeriment judicial. En aquest sentit, la normativa citada inclou entre les actuacions de les FFCCS en qualitat de policia judicial, aquelles que es duen a terme a requeriment dels superiors policials, o fins i tot per iniciativa pròpia dels agents de les FFCCS, a través d'aquests superiors, i no només les que porten causa d'un previ requeriment judicial. En qualsevol cas, la normativa exigeix que es doni part seguidament a l'autoritat judicial i fiscal (article 282 LECRIM, i article 549.1.a) LOPJ, citats).

En el cas que que les FFCCS, en exercici de les seves funcions de policia judicial, no disposin d'un concret requeriment judicial, la cessió també estaria habilitada, no només per les previsions de la normativa citada, sinó perquè així es deriva de l'article 11.2.d) de l'LOPD, segons el qual el consentiment del titular de les dades no és necessari quan la comunicació que s'hagi d'efectuar tingui com a destinatari, entre d'altres, el Ministeri Fiscal o els jutges i tribunals.

A això cal afegir que la cessió de dades de la història clínica pot comportar la cessió de dades especialment protegides, en concret, dades de salut, per la qual cosa cal tenir en compte el que disposa l'article 22.3 de l'LOPD:

*“La recollida i el tractament per les Forces i Cossos de Seguretat de les dades a què fan referència els apartats 2 i 3 de l'article 7 es poden fer **exclusivament** en els supòsits en què sigui **absolutament necessari per a les finalitats d'una investigació concreta**, sens perjudici del control de legalitat de l'actuació administrativa o de l'obligació de resoldre les pretensions formulades, si s'escau, pels interessats que corresponen als òrgans jurisdiccionals.”*

L'article 22.3 de l'LOPD estableix un requisit específic per a la cessió de dades de salut a les FFCCS, en concret, que aquesta cessió es fonamenti i es justifiqui en les finalitats d'una investigació concreta.

Així doncs, en atenció a la previsió específica de l'article 22.3 de l'LOPD, cal concloure que el centre sanitari haurà de procedir a la cessió de dades de salut contingudes en la història clínica d'un pacient, sense consentiment exprés d'aquest, a les FFCCS, només en el cas que aquestes actuïn exercint funcions de policia judicial per a una investigació concreta.

V

Com ha quedat exposat, per tal que el centre sanitari pugui cedir dades de salut contingudes a la història clínica, sense anonimitzar, a les FFCCS, sense consentiment exprés dels titulars, aquestes han d'actuar necessàriament en la seva condició de policia judicial. En conseqüència, és clar que el centre sanitari no hauria de cedir les dades de salut de la història clínica, quan les FFCCS actuïn en exercici d'altres funcions diferents de les que són pròpies de la policia judicial.

Partint d'aquesta base, cal examinar si procediria la cessió de dades que no siguin dades sensibles, a les FFCCS, quan aquestes no actuïn en condició de policia judicial.

Cal recordar que, segons la consulta, no procediria cedir cap mena de dada personal de la història clínica, a sol·licitud de les FFCCS, quan aquestes no actuïn en condició de policia judicial, atès que la Llei 41/2002 no estableix res al respecte.

D'entrada, i més enllà del supòsit concret que es planteja en la consulta, cal dir que no totes les possibles cessions de dades de la història clínica troben la seva habilitació, necessàriament, o exclusivament, en la Llei 41/2002 o, en l'àmbit de Catalunya, en la Llei 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica. Si bé aquestes lleis d'autonomia del pacient expliciten els usos de la història clínica (article 16 de la Llei 41/2002 i article 11 de la Llei 21/2000), no podem descartar que l'habilitació legal, als efectes de l'article 11 de l'LOPD, es trobi en altres normes amb rang de llei.

Sobre això, a títol il·lustratiu citem el Dictamen 1/2009 d'aquesta Autoritat, que es pot consultar en el web www.apd.cat, en el qual es va considerar que la legislació en matèria de protecció de menors en risc de desemparament podia habilitar determinades cessions de dades de la història clínica.

Dit això, cal tenir en compte que la història clínica d'un pacient conté dades de diversa naturalesa, en concret, dades d'identificació del malalt i de l'assistència, dades clinicoassistencials, i dades socials, segons la classificació de l'article 10.1 de la Llei 21/2000, d'autonomia del pacient. És a dir, no totes les dades de què disposa el centre sanitari sobre un pacient, són necessàriament dades de salut.

Així, per bé que, quantitativament, el contingut principal de la història clínica es refereix a dades de salut, no s'ha de descartar el supòsit que les FFCCS sol·licitin accés a dades d'un pacient que no són informació sensible als efectes de l'article 7 de l'LOPD (per exemple, accés a dades identificatives, o a dades contingudes en l'informe social que no siguin dades sensibles).

En aquest cas, no resultaria d'aplicació la previsió específica de l'article 22.3 de l'LOPD, citat, sinó que ens haurem de remetre a la previsió general l'article 22.2 de l'LOPD, que habilita la cessió de dades per al compliment de "*finalitats policials*", les quals no s'esgoten o no es limiten al fet que hi hagi una prèvia investigació de l'autoritat judicial ("*finalitats judicials*"), en els termes de l'article 16.3 de la Llei 41/2002. L'article 22.2 no exigeix, a diferència de l'article 22.3, citat, l'existència d'una investigació concreta per a la qual resulti absolutament necessària la cessió de dades sensibles.

A més, com ha quedat dit, segons la normativa aplicable, les FFCCS desenvolupen diferents funcions, essent una d'elles, però no la única, la funció de policia judicial.

Per tot això, l'article 22.2 de l'LOPD podria habilitar la cessió de determinades dades que no siguin dades sensibles a les FFCCS, sense necessitat de vincular aquesta cessió a una investigació concreta i, per tant, sense necessitat de vincular-la necessàriament al desenvolupament de funcions de policia judicial per part de les FFCCS.

En qualsevol cas, per tal que aquesta cessió resulti habilitada, caldrà que es doni compliment als requisits previstos en el dit article 22.2 de l'LOPD, és a dir, que la cessió es limiti a aquells supòsits i a aquelles categories de dades que siguin necessaris per a la prevenció d'un perill real per a la seguretat pública o per a la repressió d'infraccions penals.

Si es donen aquests requisits, o bé si concorre alguna altra habilitació en normes amb rang legal, el centre sanitari hauria d'atendre la sol·licitud d'accés a dades de la història clínica que no siguin dades de salut, formulada per les FFCCS, per bé que aquestes no actuïn en les seves funcions de policia judicial.

VI

Finalment, cal fer avinent que la concurrència d'una habilitació legal per a la cessió de les dades, en els termes apuntats en aquest dictamen, no obsta per a l'aplicació de la resta de principis i obligacions de l'LOPD, entre d'altres, el principi de qualitat (article 4.1 LOPD), segons el qual:

“Les dades de caràcter personal només es poden recollir per ser tractades, així com sotmetre-les a aquest tractament, quan siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'han obtingut.”

La correcta aplicació del principi de qualitat porta a considerar que el centre sanitari, davant d'una sol·licitud de dades de la història clínica per part de les FFCCS, podria demanar, si escau, un aclariment sobre el motiu que fonamenta la petició, o sobre les dades concretes sol·licitades, atès el contingut especialment sensible de la història clínica (articles 9 i 10 de la Llei 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica, i articles 14 i 15 de la Llei 41/2002, citada).

Així, si el centre sanitari, davant d'una sol·licitud d'accés a dades de la història clínica formulada per les FFCCS, en exercici de les seves funcions de policia judicial, considera que aquesta és poc precisa respecte la finalitat perseguida o respecte les dades sol·licitades, podria requerir una concreció o aclariment al propi cos policial o, si escau, a l'òrgan judicial o al Ministeri Fiscal.

D'acord amb les consideracions fetes fins ara, en relació amb la consulta plantejada pel centre sanitari, es fan les següents,

Conclusions

En atenció a la previsió específica de l'article 22.3 de l'LOPD, el centre sanitari haurà de procedir a la cessió de dades de salut contingudes en la història clínica d'un pacient, sense consentiment exprés d'aquest, a les FFCCS, només en el cas que aquestes actuïn exercint funcions de policia judicial, en els termes de la normativa aplicable.

Barcelona, 4 de setembre de 2014